

Павлусың римлиlere хаты

Гириш

Павлусың римлиlere хаты Рим шәхериндәки иманлылар йыгнагына языландыр. Бу йыгнагың агзаларының арасында диңе яхудылар дәл, эйсем бейлеки миллетлериң хем векиллери барды. Шу хатың язылан дөврүнде Павлус Риме гитмеги йүрегине дүвүпди. Ол бу хаты Римдәки иманлылары өзи ве вагыз эдйән Хош Хабарының таглыматы билен танышдырмак үчин язар. Ресул Павлус Иса Месих барадакы Хош Хабары Испанияда хем вагыз этмек үчин Римдәки иманлыларың голдавына мэтәчдигини өз хатында агзаяр.

Павлус өзүниң хениз танама-ян адамларына хат язып, олар Иса Месих ве иман барадакы таглыматың асыл манысыны,

Худайың халас эдишини дүшүндирийәр. Хатың эсасы пикири шейле сөзлемде жемленендир: «*Хош Хабар Худайың адамлары аклаяндыгыны аян эдйәр. Ол иман эдйәнлери, хава, диңе иман эдйәнлери аклаяр*» (1:17).

Булардан башга-да, Павлус яхудылар билен бейлеки миллетлериң өзара гатнашыклары, меси-хилер билен хәкимият ёлбашчыларының (13:1-7) гатнашыклары барада көп язар. Ресул Павлус Иса Месихе иман эдйән адамың дурмушының дүйпгөтер өзгерйән-диги барада язар. Ол шейле адамың Мукаддес Рухдан доляндыгыны, дурмушының месихилик сөйгү-синден ылхамланяндыгыны айратын ныгтаяр.

Мазмуны

Саламлар ве дога-дилеглер.....	1:1-17
Худайың өңүнде хеммелер гүнәлидир.....	1:18-3:20
Худай гүнәлилери нәдип аклаяр?	3:21-4:25
Иманлы дурмушда яшамак.....	5:1-8:39
Худай ысрайыл халкына тарап өврүлийәр	9:1-11:36
Месихиң Бедениндәки дурмуш.....	12:1-15:13
Павлусың мейиллешдирйән сапарлары ве соңкы саламлар	15:14-16:27

1-нжи бап

Саламлар

¹Иса Месихиң гулы ве ресуллыга чагырылып, Худайың Хош Хабарыны вагыз этмәге сайланан мен Павлусдан догайы салам! ²Худай Мукадес Язгыларда Өз пыгамберлери аркалы бу Хош Хабары вада берди. ³Бу Хош Хабар Худайың Оглы ^a Иса Месих хакдадыр. Ол ынсан тебигаты боюнча Давудың неслинденди. ⁴Худай Реббимиз Иса Месихи өлүмден дирелдип, Оны Мукадес Рухдан долдурды. Шейдип, Онуң Худайың гудратлы Оглудыгы тассыкланды. ⁵Худай маңа Иса Месих аркалы мерхемент берип, ресуллыга сайлады. Ол муны эхли миллетлериң Худая иман гетирип, Оңа табын болмагы, Иса Месихиң адының шөхратланмагы үчин этди. ⁶Сиз хем Иса Месихе дегишли болмага чагырылан шол миллетлериң арасындасыңыз. ⁷Мен шу хатымы сизе, Римдәки доганларыма язарын. Худай сизиң хеммәңизи сөйүп, сизи Өзүниң халкы болмага чагырды. Гой, Атамыз Худайың ве Реббимиз Иса Месихиң мерхементи ве паракатлыгы сизе яр болсун!

Павлус Римдәки доганлары гөрмеги күйсейәр

⁸Илки билен, Иса Месих аркалы эхлиңиз үчин Худайыма шүкүрлер эдйәрин, себәби иманыңыз барадакы хабар бүтин дүңйә яйрады. ⁹Мен

Худайың Оглы барадакы Хош Хабары яйрадып, Худая жан-тенден хызмат эдйәрин, сизиң үчин гиже-гүндиз дилег эдйәрин. Муңа Худайың хут Өзи шаятдыр. ¹⁰Худайың ислегине гөрә сизиң яныңызга тизара барып билер ялы, Ондан бир ёл ачмагыны хемише сораярын. ¹¹Сизи өрән гөресим гелйәр, иманыңызы беркитжек рухы пешгешлери сизиң билен пайлашасым гелйәр. ¹²Мен иманымыз аркалы бири-биримизи рухландырмагымызы ислейәрин. ¹³Эй, доганлар, шуны билмегиңизи ислейәрин: мен бейлеки миллетлериң арасында болшы ялы, сизиң хем араңыздакы хызматымың хасылыны гөресим гелди. Шоңа гөрә-де, яныңызга баржак болуп, телим гезек сынанышдым. Эмма шу вагта ченли яныңызга барып билмедим. ¹⁴Мен медениетли я-да медениетсиз, соватлы я-да соватсыз адамларга, гараз, хеммелере Хош Хабары вагыз этмәге борчлудырын. ¹⁵Шонун үчин-де, сизе, Римдәкилере хем Хош Хабары вагыз этмеги күйсейәрин.

Худайың гахар-газабы

¹⁶Мен бу Хош Хабары вагыз этмекден утанмаярын, себәби ол Худайың гүйжүдир. Худай бу Хош Хабар аркалы хер бир иман эдени: илки билен яхудылары, сонра яхуды дәллери халас эдйәр. ¹⁷Хош Хабар Худайың адамлары аклаяндыгыны аян эдйәр. Ол иман эдйәнлери, хава, дине иман эдйәнлери аклаяр. Чүнки Мукадес

^a **1:3 Худайың Оглы** – Көне Әхтде бу ат патышалар үчин уланыларды. Тәзе Әхтде болса бу ат Худай тарапындан сайланып-сечилен диймеги аңладяр. Сөзлүге серет.

Язгыларда: «Догручыл иман билен яшар» дийип язылгыдыр. ¹⁸ Яманлыклары билен хакыкаты бөкдейэн адамларың худайсызлыгына ве яманлыгына гаршы Худай Өз гахар-газабыны гөкден аян эдйэр. ¹⁹ Бу адамлара Худай хакда билип болян затлар мәлимдир, себәби Худайың Өзи булары олара месе-мәлим этди. ²⁰ Худайың гөзе гөрүнмейэн хәсиетлери: эбеди гудраты ве хак Худайдыгы дүйнә ярадылалы бәри Онуң ярадан затларындан месе-мәлим гөрүнйэндир. Шоңа гөрә-де, адамларың: «Худай хакда билмейәрис» диймәге хич тутарыгы ёкдур. ²¹ Олар Худай хакда билселер-де, Оны Худай хөкмүнде шөхратландырмадылар, Оң шүкүр этмедилер. Терсине, бош пикирлере улашып, йүреклерини түмлүк гаплады. ²² Олар өзлерини акыллы сайып, акмак болдулар, ²³ бакы Худая сежде этмән, паны адамың, гушларың ве сүйренижилериң кешбиндәки бутлара сежде этдилер. ²⁴ Шонуң үчин Худай олары йүреклериниң гүнәли хөвеслериниң эден-этдилегине табшырды. Шу себәпден олар бири-бириниң беденлерини хаясыз ишлери билен вежера этдилер. ²⁵ Олар Худай барадакы хакыкаты галп затлара чалышдылар. Ярадана дәл-де, ярадылан затлара сежде ве хызмат этдилер. Эмма бакы шөхрата дине Ярадан мынасыпдыр. Омын! ²⁶ Хава, олар хакыкаты рет эденсоңлар, Худай олары өзлериниң вежера хөвеслерине табшырды. Хатда аяллар хем тебигы жынс гатнашыгыны рет этдилер. Олар тебигы болмадык жынс гатнашыклары йүз уруп, бири-бирлери

билен ятып турярлар. ²⁷ Шонуң ялы, эркеклер хем аял билен жынс гатнашыгыны терк эдип, бири-бирине болан мейил хесерине няярлар. Эркеклер эркеклер билен рысвалык эдип, өз азгынлыкларына лайык жеза алярлар. ²⁸ Бу адамлар Худайы танамалыдыр өйтмедилер. Шоңа гөрә-де, Худай олары азгын хөвеслерине табшырып, эдилмесиз затлары этмеклерине ёл берди. ²⁹ Оларың калбы хер түйсли яманлыктан ^a, адалатсызлыктан, ачгөзлүктен ве азгынлыктан долудыр. Олар гөрип, ганхор, давачыл, яланчы ве бетпәлдир. Олар гепчи, ³⁰ төхметчи, текепбир, өвүнжең болуп, Худайы йигренйәрлер, яманлык этмегиң хер түйсли ёлларыны тапярлар, атаэнелерине гулак асмаярлар. ³¹ Олар доңйүрек, пәхимсиз, әхтиялан ве рехимсиздир. ³² Олар Худайың адалатлы Канунына гөрә шейле ишлери эдйәнлериң өлүме мынасыпдыгыны билселер-де, өз эдйән ишлеринде илерлейәрлер. Мунуң билен чәкленмән, башгаларың хем шейле этмегини оңлаярлар.

2-нжи бап

Худайың адыл хөкүми

¹ Эй, башгалары язгарян ынсан! Сен ким болсаң-да, шейле этмәге асла хакың ёкдур. Сен башгалары язгармак билен, өз-өзүңи язгарянсың. Себәби сен өзүң-де шейле гүнәли ишлери эдйәрсин-ә! ² Биз шейле иш эдйәнлериң Худайың хөкүмине дучар болжакдыгыны билйәрис. Бу хөкүм адалатлыдыр. ³ Сен шейле ишлери эдйәнлери язгармак билен, өзүң-де шейле

^a 1:29 Кәбир голязмаларда *зынадан* диен сөз хем бар.

этмейэрсинми нэме? Хей-де шундан соң Худайың хөкүмиден сыпанын өйдэермин? ⁴Я-да сен Худайың чэксиз мэхремлигине, гечиримлигине, сабыр-такадына эсгермезлик эдйэрсинми? Онуң мэхрибанлыгының сени тоба элтйэндигине дүшүнмейэрсинми? ⁵Йөне сен бойнуёгынылык эдип, гүнэлериңе тоба этмэн, башыңдан инжек газабы топлаарсың. Бу жеза Худайың адыл хөкүминиң аян болжак гүнүнде берлер. ⁶Шол гүн Худай хер киме эден ишине гөрэ гайтарар. ⁷Худайдан шан-шөхрат, хормат ве өлмезлиги агтарып, хемише ягшылык эдйәнлере Ол бакы яшайшы берер. ⁸Шахсы бэхбидини араянлар, хақыкаты рет эдип, яманлыга эерйәнлер болса гахар-газаба дучар боларлар. ⁹Худай яманлык эдйән хер бир адама: илки билен яхудылар, соңра яхуды дэллере мушакгат ве хасрат берер. ¹⁰Ягшылык эден хер бир адама: илки билен яхудылар, соңра яхуды дэллере шан-шөхрат, хормат ве рахатлык берер, ¹¹себэби Худай йүз гөрйән дэлдир. ¹²Яхуды дэллер Мусаның Кануны барада билмейэрлер. Эмма олар хем Худайың буйрукларыны бозсалар, өлерлер. Яхудылар болса Мусаның Кануныны билйэрлер. Шоңа гөрэ-де, олар эден гүнэлери үчин бу Кануна лайыктыкда хөкүм эдилер. ¹³Чүнки Худайың хузурында Мусаның Кануныны диңлейәнлер дэл-де, оны бержай эдйәнлер акланындыр. ¹⁴Мусаның Кануны яхуды дэллере берилмеди. Йөне олар тебигы дуйгурлыгына зерип, бу Кануның талапларыны бержай эденлеринде, Кануны билмеселер-де, оңат

ве эрбет ишлери сайгаряндыкларыны гөркезйэрлер. ¹⁵Шейдип, эдйән ишлери аркалы Кануның парзларының өз йүреклерине языландыгыны мәлим эдйэрлер. Оларың выжданлары хем мунуң шейледигини тассыкляяр, себэби өз пикирлери олары кэте айыпляяр, кэте болса акляяр. ¹⁶Буларың хеммеси Худай адамларың яшырын ишлерини ве пикирлерини Иса Месих аркалы казылык этжек гүнүнде аян болар. Буларың бары вагыз эдйән Хош Хабарымда беян эдилендир.

Яхудылар ве Мусаның Кануны

¹⁷Инди болса сен яхуды барада айтмакчы: сен өзүңи яхуды сайып, Мусаның Канунына бил багларсың, Худайы танаяндыгыңа буйсанарсың. ¹⁸Сен Худайың ислегини ве ягшыны ямандан сайгармагы шол Канундан өврөйэрсин. ¹⁹⁻²⁰Сен билимиң ве хақыкатың нусгасы болан Кануна эе боланың үчин, өзүңи көрлериң идижиси, түмлүкдэкилериң ышыгы, акмакларың тербиечиси, билимсизлериң мугаллымы хасаплярсың. ²¹Эгер шейле болса, онда нэме үчин башгалара таглым берип-де, өзүңе таглым бермейэрсин? Огурлык этмезлиги вагыз эдип, нэме үчин огурлык эдйэрсин? ²²Зына этмезлиги вагыз эдип, нэме үчин зына эдйэрсин? Бутлары йигренжи сайян болсаң, нэме үчин Өз Худайыңа гаршы күпүр геплейэрсин? ²³Сен өзүңе берлен Кануна буйсансаңда, оны бозуп, Худайың адына ыснат гетирйэрсин. ²⁴Шоңа гөрэ-де, Мукадес Язгыларда: «Худайың ады башга миллетлериң арасында сиз зерарлы харланяяр» дийлип языландыр. ²⁵Хава,

сен яхуды сүннет эдиленсиң, йөне сүннет дине Кануның бержай эдилен ягдайында әхмиетлидир. Эмма Кануны бозян болсаң, онда сениң сүннетин сүннетсизлик билен дес-деңдир. ²⁶Шейле хем бир сүннетсиз адам Кануның парзларыны бержай эдйән болса, онуң сүннетсизлиги сүннет хасапланмазмы нәме? ²⁷Сүннетсиз болса-да, Кануның парзларыны бержай эдйән адам сени язгармазмы? Себәби сен Мукаддес Язгыларга эе болуп, сүннетли болсаң-да, Кануны бозярысың ахырын! ²⁸Чүнки дашкы гөрнүши боюнча яхуды гөрүнйән хер кес яхуды дәлдир, тендәки хер сүннетде хакыкы сүннет дәлдир. ²⁹Әк, көңли яхуды болан адам хакыкы яхудыдыр. Кануна гөрә дәл-де, Мукаддес Руха гөрә болан сүннет хакыкы сүннетдир. Хакыкы яхудының өвгүси адамлардан дәл-де, Худайдандыр.

3-нҗи бап

Худайың садыклығы

¹Шейлеликте, яхуды болмагың нәме артыкмачлығы бар? Сүннетин нәме пейдасы бар? ²Яхуды болмагың артыкмачлығы көпдүр! Себәби Худайың канунлары ве вадалары илки яхудыларга берилди. ³Оларың кәбириниң Худая садык галмандыгы хеммелере мәлимдир. Йөне оларың бивепалыгы, хей-де, Худайың садыклығыны әк әдерми? ⁴Асла этмес! Адамларың әхлиси бивепа боаянда-да, Худай садыкдыр. Себәби Мукаддес Язгыларда Худай барада шейле язылгыдыр:

«Сен чыкаран хөкүмиңде адалатлысың,

Казылык эденинде, үстүн чыкансың».

⁵Йөне бизиң бүтин нәдогрулыгымыз Худайың догрулыгыны хас әшгәр эдйән болса, муңа нәме диерис? Кәбирынсанларың шейле дийип сорамагы мүмкин: әйсем Худай Өз газабыны башымыздан индеренде, биз бабатда адалатсызлык эдйәрмикә? ⁶Әлбетде, әк! Худай адылдыр. Эгер шейле болмаса, Ол хей-де дүнйә казылык эдип билерми?! ⁷Йөне мениң бивепалыгым аркалы Худайың садыклығы хас әшгәр болуп, Онуң шөхраты артың болса, мен бир гүнәли хөкүмде хөкүм эдилмелими нәме? ⁸Ягшылығы артырмак үчин, белки, биз яманлык этмелидири? Әлбетде, әк! Йөне кәбир адамлар мен хут шейле затлары өвредйәрмишим дийип, маңа төхмет барыны япярлар. Шейле төхметчилер өз эденлерине лайык жеза аларлар.

Хеммелер гүнәлидир

⁹Онда нәме, биз яхудылар бейлеки миллетлерден артыкмы? Асла артык дәлдири! Яхудыларың-да, башга миллетлериң-де гүнәниң туссагылыгындадыгы барада өң айдыпдык ахырын. ¹⁰Мукаддес Язгыларда хем шейле язылгыдыр:

«Догры адам әк, әк еке бири-де;

¹¹Дүшүнйән асла әк,

Худайы агтарян-да әк.

¹²Оларың хеммеси ёлдан чыкды, әхлиси дең дережеде дерексиз болды.

Ягшылык эдйән әк,

әк еке бири-де.

¹³Оларың богазы ачык габырдыр, олар алдаяндырлар,

агызларында йылан зэхери бардыр.

¹⁴ Агызлары гаргышдан, ажы сөзден долудыр.

¹⁵ Аяклары ган дөкмөгө ховлугяндыр.

¹⁶ Ёлларында харабалык, жепалар бардыр.

¹⁷ Парахатлык ёлы недир, олар билмейэр.

¹⁸ Олар Худайдан асла горкмаяр».

¹⁹ Биз Канунда айдылан затларын онуң табынлыгындакы адамлара дегишлидигини билйэрис. Йөне шонда-да, хич кимиң өз-өзүни акламага тутарыгы ёкдур, себэби Худайың хузурында хеммелер гүнэлидир. ²⁰ Шейлеликте, Мусаның Канунының парзларыны бержай этмек аркалы Худайың хузурында хич ким акланып билмез. Терсине, бу Канун аркалы адам өзүниң гүнэлидигине гөз етирйэр.

Иман аркалы акланмак

²¹ Йөне инди Худай акланманың Кануна дахылсыз ёлуны гөркезди. Бу ёл барада Төврат ве пыгамберлерин язгылары хем шаятлык эдйэр. ²² Иса Месихе иман эдйэнлерин эхлиси Худайың хузурында акланяндырлар. Адамларын арасында хич парх ёкдур, ²³ себэби хеммелер гүнэ эдип, Худайың шөхратындан махрум болдулар. ²⁴ Йөне олар Худайың мерхемети аркалы акландылар, Иса Месих аркалы гүнэлериңиң жезасындан азат эдилдилер. ²⁵⁻²⁶ Худай Өз адалатыны гөркезмек үчин Иса Месихи иберип, Онуң дөкүлен ганы аркалы иман эдйэнлери Өзи билен ярашдырды. Худай озалкы дөвүрде эдилен гүнэлере

гечиримлилик этди. Инди болса Иса Месихе иман эдйэн хер кеси аклаяр. Шейдип, Ол Өзүниң адалатлыдыгыны субут эдйэр.

²⁷ Инди магтанара тутарыгымыз галдымы? Асла галан дэлдир! Бу хайсы кануна гөрэ шейле болды? Парзлары бержай эдилмели кануна гөрэми? Ёк, иман канунына гөрэ шейле болды. ²⁸ Биз адамың Кануны бержай этмек аркалы дэл-де, иман аркалы акланяндыгыны ныгтаярыс. ²⁹ Эйсем Худай дине яхудыларың Худайымы? Ол башга миллетлерин хем Худайы дэлни нөме? Элбетде, Ол башга миллетлерин хем Худайы. ³⁰ Себэби еке-төк Худай бардыр. Ол сүннетлилери-де, сүннетсизлери-де иман аркалы акляндыр. ³¹ Онда нөме? Иман аркалы Мусаның Кануныны ятырарысымы? Ёк! Терсине, биз оны беркарар эдйэрис.

4-нжи бап

Ыбрайымың иманы

¹ Ёкарда айдыланлары назара алып, атамыз Ыбрайым бабатда нөме айдып билерис? ² Эгер Ыбрайым Худайың назарында ягшы ишлери аркалы акланан болса, онда, догрудан-да, өвнүп билерди, эмма Худайың өңүнде дэл. ³ Чүнки Мукаддес Язгыда: «Ыбрайым Худая иман этди ве Худай оны догры хасаплады» дийип язылгыдыр. ⁴ Хайсыдыр бир иш эдйэн адам өз чекен зэхмети үчин хак аляндыр. Бу пешгеш дэлдир. ⁵ Эмма гүнөкэрлери аклаян Худая иман эдйэн адам хич иш этмесе-де, иман эдйэндиги үчин Худайың хузурында акланяндыр. ⁶ Ине, ягшы ишлери этмесе-де,

Худай тарапындан акланан адамы Давут хем багтыяр сайып, шейле диййэр:

⁷ «Языгы багышланан, гүнэси өртүлөн адам нэхили багтлы!

⁸ Реб тарапындан этмиши хасаба алынмаян адам нэхили багтлы!»

⁹Эйсем бу багтыярлык диңе сүннет-лилере дегишлимидир? Я-да сүннет-сизлере хем дегишлимикэ? Озал айдышымыз ялы, Худай Ыбрайымың иманы үчин оны догры хасаплады.

¹⁰Эгер шейле болса, хачан догручыл хасаплады? Сүннетленмэнкэми я-да сүннетлененден соң? Ёк, соң дэл-де, өң догручыл хасаплады! ¹¹Ыбрайым сүннетленмэнкэ иман этди, сүннети болса иман аркалы алан акланмасының мөхүри хөкмүнде кабул этди. Шейдип, Ыбрайым сүннетсизликде иман эдип, догручыл хасапланан хер бир адамың атасы болды. ¹²Шейле-де, атамыз Ыбрайым сүннетлилерің хем атасыдыр. Йөне шейле сүннетлилерің иманы Ыбрайымың сүннетленмеден озал иман эдиши ялы болмалыдыр.

¹³Худай Ыбрайыма ве онуң неслине дүйнэни мирас бермеги вада берди. Бу вада Ыбрайыма Мусаның Кануныны бержай эдендиги үчин дэл-де, иман эдип, Худайың назарында догручыл хасапланандыгы үчин берилди. ¹⁴Чүнки Мусаның Кануныны бержай эдйэн-лер дүйнэни мирас алжак болсалар, онда иман эхмиетини йитирерди, ваданың бахасы болса көр көпүк боларды. ¹⁵Себэби бу Кануның бозулмагы Худайы газапландырар. Эмма Кануның болмадык еринде Кануны бозмаклык-да ёкдур. ¹⁶⁻¹⁷Шоңа гөрэ-де, берлен

ваданы иман аркалы алып боляндыр. Вада мерхеветли пешгеш болуп, Ыбрайымың тутуш неслине – диңе Мусаның Канунына эе боланлара дэл, эйсем Ыбрайым ялы иман эдйэнлерің барына дегишлидир. Мукаддес Язгыда Худайың Ыбрайыма: «Сени көп миллетлерің атасы этдим» дийши ялы, Ыбрайым Худайың назарында эхлимизің атамыздыр. Себэби ол мерхумлары дирелдйэн ве озал болмадык затлары бар эдйэн Худая иман этди. ¹⁸Худай Ыбрайыма «Сениң сан-сажаксыз неслиң болар» дийип айдыпды. Шонуң үчин-де, Ыбрайым көп миллетлерің атасы болмага хич умыдының галмандыгына гарамаздан, иманы себэпли умытдан дүшмеди. ¹⁹Ол яшының йүзе голайлап, билинде кувватының галмандыгына, Сараның өнелгесиздигине гарамаздан, иманында говшамады. ²⁰Худайың берен вадасына шүбхеленип, имансызлык этмеди. Терсине, иманда беркэп, Худайы шөхратландырды. ²¹Ол Худайың Өз берен вадасында тапылжакдыгына долы ынанды. ²²Ине, шейле иманы үчин Худай «оны догры хасаплады». ²³Бу сөзлер диңе Ыбрайыма дегишли дэлдир. ²⁴Бу бизе, ягны Реббимиз Иса Месихи өлүмден дирелден Худая иман эдип, догручыл хасапланялара хем дегишлидир. ²⁵Иса Месих бизің гүнэлеримиз үчин өлүме табышырылып, Худайың назарында акланылмагымыз үчин дирелдилди.

5-нжи бап

Худай билен ярашык

¹Шейлеликде, биз иманымыз билен акланып, Реббимиз Иса Месих

аркалы Худай билен ярашдык. ²Иса Месих бизе Худайың мерхеметинин гапысыны ачып берди. Биз иман аркалы бу мерхемете улашып, берк дурус ве Худайың шөхратына шәрик болжакдыгымыза умыт баглап бегенйәрис. ³Дине муна дәл, әйсем мушакгатларымыза хем бегенйәрис, себәби мушакгатларың чыдамы, ⁴чыдамың әржеллиги, әржеллигиң хем умыды дәрәйдәндигини билйәрис. ⁵Шейле умыт бизи утандырмаз, себәби берлен Мукадес Рух аркалы йүрегимиз Худайың сөйгүсинден долуп-дашяр.

⁶Бизиң өзүмизи акламага гүйжүмиз ёкка, Иса Месих Худайың өнден беллән вагтында биз худайсызлар үчин өлди. ⁷Хатда догры адам үчин өлмәге тайын адамы тапмак кындыр. Йөне ким билйәр, белки, ягшы адам үчин өлүп билжегиң тапылмагы-да ахмал. ⁸Эмма Иса Месих хениз гүнәкәркәк, бизиң үчин өлди. Шейдип, Худай бизе болан сөйгүсини гөркезди. ⁹Шоңа гөрә-де, Месихиң ганы билен акланан болсак, Ол аркалы Худайың газабындан гутулжагымыз хем гүррүңсиздир. ¹⁰Чүнки душманкак Оглуның өлүми аркалы Худай билен ярашан болсак, онда Онуң өмри аркалы халас эдилжегимиз хем гүррүңсиздир. ¹¹Мундан башга-да, биз Худайың Реббимиз Иса Месих аркалы эден ишлерине бегенйәрис, себәби Ол бизи Худай билен ярашдырды.

Өлүм Адам атадан, яшайыш Иса Месихдендир

¹²Бир ынсан, ягны Адам ата зерарлы гүнә дүйә аралашды, гүнә болса өлүмиң гелмегине себәп болды. Ынсанларың әхлиси гүнәли боланы үчин, өлүм оларың үстүнден хөкүм сүрүп

башлады. ¹³Гүнә Канун берилмәнкәде дүйәде барды, йөне Кануның болмадык еринде гүнә хасаба алынмаяр. ¹⁴Муңа гарамаздан, Адам атадан башлап Муса ченли яшанлар Адам атынкы ялы гүнә этмеселер-де, өлүм оларың үстүнден хөкүм сүрди.

Адам ата белли бир дережеде өзүнден соң гелмели Адамың, ягны Иса Месихиң нусгасы болды. ¹⁵Эмма Худайың пешгеш берен мерхеметини Адам атаның гүнәси билен деңешдирип-де болмаз! Чүнки бир адамың гүнәси көплери өлүме дучар этди; башга бир Адамың, ягны Иса Месихиң мерхемети аркалы болса көплер Худайың бу пешгешини болдан-бол алды. ¹⁶Хава, Худайың пешгеш берен мерхемети Адам атаның гүнәси ялы дәлдир. Себәби бир гүнә жезаландырылып, хөкүм эдилмә сезевар этди. Эмма көп гүнәлерден соң пешгеш берлен мерхемет акланманы гетирди. ¹⁷Чүнки бир адамың гүнәси зерарлы ве шол адам аркалы өлүм хөкүм сүрүп башлады. Эмма Худайың чәксиз мерхемети билен акланма пешгешиниң боллугыны аланларың бары инди бир Адам, ягны Иса Месих аркалы бакы яшайышда хөкүм сүрерлер. ¹⁸Шейлеликде, бир адамың гүнәси зерарлы хеммелериң хөкүме дучар болшы ялы, бир Адамың догрулыгы аркалы-да хеммелере яшайыш берйән акланма гелди. ¹⁹Бир адамың битабынлыгы аркалы көп адамың гүнәкәр болшы ялы, бир Адамың табынлыгы аркалы көп адам догручыл боллар. ²⁰Гүнәниң месе-мәлим болмагы үчин, Канун ара гирди. Йөне адамлар гүнәни көпден-көп этдигисайы, Худайың мерхемети хас-да артды. ²¹Озал гүнә хөкмүрованлык сүрүп,

хеммелериң өмүр танапыны гыярды. Инди велин Худайың мерхементи хөкмүрөванлык сүрйэр. Шоңа гөрө-де, биз акланып, Реббимиз Иса Месих аркалы бакы яшайша эе болдук.

6-нжы бап

¹Онда нэме, Худай Өз мерхементини бизе көпден-көп гөркезсин дийип, гүнэ эдибермелими? ²Элбетде, ёк! Биз гүнэ бабатда өлдүк ахырын. Онсоң ненең эдип гүнэ ичинде яшап билерис? ³Я-да сиз сува чүмдүрилиш аркалы Иса Месих билен биригип, инди Онуң өлүмине шәрик боляндыгымызы билмейэңизми? ⁴Хава, биз сува чүмдүрилиш аркалы Месих билен өлүп, жайландык. Шоңа гөрө-де, Атаның шөхратлы гудраты аркалы Месихиң өлүмден дирелиши ялы, биз хем тэзе яшайша эе болуп билерис. ⁵Биз Месихиң өлүминде Онуң билен бириген болсак, онда дирелишиндеде Онуң билен биригерис. ⁶Биз мундан бейлэк гүнэниң гулы болмаз ялы, көне тебигатымызың Иса Месих билен хача чүйленендигини билйәрис. Биз инди гүнэниң боюнтырыгындан бошандык. ⁷Өлен адам гүнэниң ыгтыярындан азатдыр. ⁸Эгер биз Месих билен өлен болсак, онда Онуң билен яшажақдыгымыза хем ынанярыс. ⁹Биз Месихиң өлүмден дирелип, асла өлмежекдигини, өлүмиң инди Оңа өз хөкүмини йөредип билмейэндигини билйәрис. ¹⁰Иса Месих Өз өлүми аркалы гүнэниң ыгтыярыны мүдимлик ёк этди. Онуң хәзирки яшайшы болса дине Худайың шөхраты үчиндир. ¹¹Шоңа гөрө-де, сиз хем өзүңизи гүнэ үчин өли, Иса Месих билен биригендигиңиз себәпли Худай үчин дистри сайың. ¹²Сиз паны тениңизиң

гүнэли хөвөслерине эермез ялы, гүнэниң өз тениңизе хөкүм сүрмегине ёл бермәң. ¹³Беден агзаларыңызы яманлык гуралы хөкүмүнде гүнэниң ыгтыярына табшырмаң. Терсине, өлүмден дирелен хөкүмүнде өзүңизи Худая табшырың. Гой, бедениңизиң хер бир агзасы Худайың догрулык гуралы болсун. ¹⁴Шонда гүнэ сизе өз хөкүмини йөрөтмөз, себәби сиз Кануның ыгтыярында дәл-де, мерхементиң ыгтыярындасыңыз.

Догрулыгың гуллары

¹⁵Инди нэме? Биз инди Кануның ыгтыярында дәл-де, мерхементиң ыгтыярында дийип, гүнэ эдибермелими? Элбетде, ёк! ¹⁶Эйсем сиз өзүңизи кимиң табынлығына табшырсаңыз, шонуң-да гулуна өврүлйэндигиңизи билмейэңизми нэме? Сиз нэме-ниң гулы: өлүме элтйән гүнэниң гулумы я-да догрулыга элтйән табынлығың гулы? ¹⁷Хава, сиз гүнэниң гулудыңыз, йөне Худая шүкүр, кабул эден таглыматыңыза йүрекден табын болдуңыз, ¹⁸гүнэниң ыгтыярындан азат эдилеп, догрулык гуллары болдуңыз. ¹⁹Сизиң ынсан эжизлигиңизи назара алып, сизе сада сөзлер билен айдярын: сиз озал беден агзаларыңызы харамлыга вегитдигисайы артян биканунлыга табшырыпдыңыз. Инди болса беден агзаларыңызы халал яшайша элтйән догрулыга табшырың. ²⁰Сиз гүнэниң гулларыкаңыз, догрулыгы бержай этмекден азатдыңыз. ²¹Озал эден ишлериңизден, ягны шинди утанян ишлериңизден нэме бәхбит гөрдүңиз? Шейле ишлериң соңы өлүмдир. ²²Йөне инди гүнэниң ыгтыярындан азат эдилеп, Худайың гулы

болдуңыз. Мунуң нетижеси халал яшамаклык, соңы болса бакы яшайышдыр. ²³Чүнки гүнәниң музды өлүм, Худайың пешгеши болса Реб-бимиз Иса Месих аркалы берилйән бакы яшайышдыр.

7-нжи бап

Канундан азатлык

¹Эй, доганлар, сизе Мусаның Канунуны билйән адамлар хөкмүнде йүзленйәрин. Эйсем сиз бу Кануның дине дири адама өз хөкүмини йөредйәндигини билмейәңизми нәме? ²Мысал үчин, әрли аялы алып гөрелиң. Ол әри дирикә, бу Канун боюнча оңа баглыдыр. Эмма әри өлсә, ол ника канунындан азатдыр. ³Әгер аял әри дирикә башга бирине дурмуша чыкса, бу зынахорлыкдыр. Эмма әри өлсә, ол канундан азатдыр, башга әре барса хем зынахор дәлдир. ⁴Эй, доганларым, сиз бабатда хем шейледир. Сиз Иса Месихиң хачдакы өлүми аркалы Мусаның Кануны үчин өлүсиниз. Худая ягшы ишлериңизниң хасылыны гетирер аялы, сиз инди башга Бирине, ягны өлүмден дирелен Иса Месихе дегиллисиз. ⁵Биз ынсан тебигатымыза гөрә яшаркак, бу Канун бизиң беден агзаларымызда гүнәли хөвөслери оярарды. Бу хөвөслер бизи гүнәли ишлере имриндирип, өлүме элтйәрди. ⁶Эмма биз өзүмизи туссаглыкда саклан Канун бабатда өлүп, ондан азат эдилдик. Биз инди Кануна табын болан көнө йөрөлгә гөрә дәл-де, эйсем Мукаддес Руха әрийән тәзе йөрөлгә гөрә Худая хызмат эдип билерис.

Мусаның Кануны гүнәни әшгәр эдйәр

⁷Онда нәме, Мусаның Кануны әрбет бир затмы? Элбетде, әк! Йөне бу Канун болмадык болса, мен гүнәниң нәмедигини-де билмездим. Канун: «Башганың задына гөз дикме» дийип буюрмадык болса, мен мунуң гүнәдигини хем билмездим. ⁸Гүнә болса бу буйрукдан өз бәхбидини арап, мени хер түйсли ачгөзлүге имриндирди. Кануның болмадык еринде гүнә өлүдир. ⁹Мен Канун берилмәнкә диридим. Эмма Канун берленден соң гүнә жанланды-да, ¹⁰мен өлдүм. Хава, маңа яшайыш бермели Канун мениң өлмегиме себәп болды. ¹¹Себәби гүнә Кануның буйругыны тутарык эдинип, мени алдава салдыда, ол аркалы өлдүрди. ¹²Эмма Канун шонда-да мукаддесдир; онуң хер бир буйругы мукаддес, адалатлы ве оңатдыр.

¹³Онда нәме, оңат зат мениң өлмегиме себәп болайдымы? Элбетде, әк! Мени оңат буйруклар аркалы гүнә өлдүрди. Гүнәниң хакыкы тебигаты хут шейле аян болмалыды. Шейдип, гүнәниң нәдережеде әрбетдиги әшгәр болды. ¹⁴Биз Мусаның Канунының Худай тарапындан берлендигини билйәрис. Мен болса гүнәниң есирлигиндәки бир әжиз ынсандырын. ¹⁵Мен өз эдйәнлериме өзүм дүшүнөмок, себәби халаян задымы этмән, йигренйән задымы эдйәрин. ¹⁶Әгер мен йигренйән задымы эдйән болсам, онда бу Кануның оңатдыгы билен ылалашярын. ¹⁷Әгер шейле болса, онда эдйәнлерими мен дәл-де, менде

месген тутан гүнә эдйәндир. ¹⁸Менде, хава, ынсан тебигатымда оңат задың ёкдугыны анык билйәрин. Себәби оңат ишлери этмәге ислегим болса-да, олары амал этмеги башар-маярын. ¹⁹Мен ислейән оңат ишлери ми этмән, терсине, йигренйән эрбет ишлерими эдйәрин. ²⁰Эгер ислемейәними эдйән болсам, онда оны инди мен дәл-де, ичимде месген тутан гүнә эдйәндир. ²¹Шейлеликде, мен дурмушда шейле йөрелгәниң бардыгыны билдим: оңат иши этмекчи болан бадыма, менде яманлык хәзир боляр. ²²Бүтин калбым билен Худайың Канунындан леззет алсам-да, ²³беденимиң шол йөрелгә йыктын эдйәндигини гөрийәрин. Бу йөрелге мениң аңымдакы йөрелгә гаршы гөрөшип, беденимдәки гүнә йөрелгесине мени есир эдйәр. ²⁴Вах, мен багтыгараны дийсенә! Өлүме элтйән бу беденимден мени ким халас эдер? ²⁵Худая шүкүр! Ол бизи Реббимиз Иса Месих аркалы халас этди!

Шунлукда, аңым билен Худайың Канунына гуллуқ этсем-де, ынсан тебигатыма гөрә гүнә канунының гулудырын.

8-нжи бап

Яшайыш берйән Мукаддес Рух

¹Шейлеликде, Иса Месихе дегишли боланлар ^a инди асла хөкүм эдилмез. ²Себәби яшайыш берйән Мукаддес Рух мени Иса Месих аркалы гүнәниң ве өлүмиң ыгтыярындан азат этди. ³⁻⁴Мусаның Кануны ынсан хөвөслеримиңиң хөтдесинден гелип

билмәнсоң, бизи халас эдип билме-ди. Кануның башармадык ишини Худай амала ашырды. Худай дүнйәдәки гүнә себәпли Өз Оглуны бир гүнәкәр ынсан кимин иберди-де, Ол аркалы гүнәни хөкүм этди. Худай муны Кануның адалатлы талапларының бизде бержай болмагы үчин амал этди. Шунлукда, биз инди ынсан хөвөслеримизе гөрә дәл-де, Мукаддес Руха гөрә яшайыс. ⁵Чүнки ынсан хөвөслерине гөрә яшайлар бу хөвөслериң оңалай затлары барада пикир эдйәрлер. Мукаддес Руха гөрә яшайлар болса Онуң оңалай затлары барада пикир эдйәндир. ⁶Ынсан хөвөслеринден дөрөйән пикирлер адамы өлүме элтйәр. Мукаддес Рухдан дөрөйән пикирлер болса яшайыш ве паряхатлык берйәр. ⁷Ынсан хөвөслеринден дөрөйән пикирлер Худая душмандыр. Себәби олар Худайың Канунына табын дәлдир, аслында табын болмагы башарян хем дәлдир. ⁸Шонуң үчин-де, ынсан хөвөслерине гөрә яшайлар Худайың гөвнүнден туруп билмез. ⁹Эгер Худайың Рухы догрудан-да калбыңызда месген тутан болса, сиз ынсан хөвөслериниң ыгтыярында дәлсиниз, сиз Мукаддес Рухуң ыгтыярындасыңыз. Кимде Месихиң Рухы болмаса, ол Месихе дегишли дәлдир. ¹⁰Эгер Иса Месих калбыңызда месген тутан болса, онда гүнә зерарлы өлмели болсаңыз-да, Мукаддес Рух сизе яшайыш берер, себәби сиз Худайың хузурында акланансыңыз. ¹¹Эгер Иса Месихи өлүмден Дирелдениң Рухы калбыңызда яшай болса, онда Ол калбыңызда яшайан Өз Рухы аркалы Иса Месихи

^a 8:1 Кәбир голязмаларда ынсан тебигатына гөрә дәл-де, Мукаддес Руха гөрә яшайлар диен жүмле хем бар.

дирелдиши ялы, сизиң-де паны тениңизи өлүмден дирелдер.

¹²Шоңа гөрә-де, эй, доганлар, биз инди ынсан хөвөслериниң талапла-рына гөрә яшамага борчлы дэлди-рис. ¹³Эгер сиз ынсан хөвөслериниң талапларына гөрә яшасаңыз, өлөрси-ңиз. Эмма ынсан хөвөслериниң яман ишлерини Мукаддес Рухуң гүйжи аркалы ёк этсеңиз, яшарсыңыз. ¹⁴Се-бәби Мукаддес Руха эерйәнлер Ху-дайың перзентлеридир. ¹⁵Худай би-зе Өз Рухуны берди. Ол муны гайта-дан гул болуп, горкуда яшамагымыз үчин дэл, эйсем Онуң перзентлери болуп, Мукаддес Рух аркалы «Аб-ба! ^a Атам!» дийип чагырмагымыз үчин амал этди. ¹⁶Мукаддес Рух би-зиң рухумыз билен бирликде Худа-йың перзентлеридигимизе гүвә геч-йәр. ¹⁷Шейлеликте, перзентлери бо-лан болсак, онда мирасдүшеридирис. Худайың мирасдүшерлери болян бол-сак, онда Иса Месихиң хем мирас-дашларыдырыс. Биз Иса Месихиң гөрөн гөргүлерине шәрик болян бол-сак, онда Онуң шан-шөхратына хем шәрик боларыс.

Гөргүлөр ве шөхрат

¹⁸Мениң пикиримче, шу вагткы гөргүлөримизи бизе аян болжак геле-жекки шөхрат билен деңешдирип-де болмаз. ¹⁹Худайың Өз перзентлери-ниң шөхратыны аян этжек пурсадына бүтин ярадылыш хем сабырсызлык билен гарашяр. ²⁰⁻²¹Себәби ярады-лыш өз ислеги боюнча дэл-де, Худа-йың ислеги боюнча пучлуга табын болупды. Инди болса Худайың пер-зентлериниң шан-шөхрата говшан

пурсадында ярадылыш өзүниң хем чүйреме нәлетинден азат эдиллип, шол шөхрата говшарын дийип умыт эд-йәр. ²²Биз бүтин ярадылышың шу вагта ченли ахы-нала чекип, бургы жебирлерини чекйәндигини билйә-рис. ²³Дине бир ярадылыш дэл, эй-сем гележекдәки шөхратың кепили хөкмүнде Мукаддес Рухы алан биз хем ахы-нала чекйәрис. Себәби биз өзүмизиң огуллыга алнып, бедени-мизиң чүйремеден азат эдилмеги-не сабырсызлык билен гарашярис. ²⁴Биз халас эдиленимиз үчин, ин-ди бу умыдымыз бардыр. Йөне гөзе гөрнүп дуран умыт асла умыт дэл-дир. Гөрүп дуран задына умыт баг-лаян бармы нәме? ²⁵Биз гөрмейән за-дымыза умыт баглап, шоңа сабырлы-лык билен гарашяңдырыс. ²⁶Мукаддес Рух хем эжизлигимизде бизе көмөк берйәр, себәби биз хатда нәхили ве нәме барада дилег этмелидигимизи хем билмейәрис. Эмма Мукаддес Ру-хуң Өзи сөз билен беян эдип болма-жак инңилдилер билен бизиң үчин төвөлла эдйәр. ²⁷Ынсан йүрегиниң жүммүшини билйән Худай Мукад-дес Рухуң пикирлерине дүшүнйән-дир. Себәби Мукаддес Рух Худайың ислегине гөрә Онуң халкы үчин ял-баряңдыр. ²⁸Биз Худайы сөййәнлер ве Онуң максадына гөрә чагырыланлар үчин хемме задың оларың пейдасы-на эдилйәндигини билйәрис.

²⁹Чүнки Худай олары эзелден сай-лап-сечди ве Оглуна меңзетмеги овал-дан карар этди. Ол муны Иса Месихиң көп санлы доганларының арасында новбахар болмагы үчин амал этди. ³⁰Худай эзелден сайлап-сеченлерини

^a 8:15 *Абба* – арамейче бу сөз *Атам* диймеги аңладяр.

чагырды, чагыранларыны аклады, акланларыны шан-шөхрата беследи.

9-нжы бап

Худайың сөйгүси

³¹Булардан башга айдарат зат галдымы? Худай бизлик болса, ким bize гаршы чыкып билер? ³²Худай хатда Өз Оглуны аяман, Оны бизиң гүнәлеримиз үчин өлүмө табшыран болса, онда Онуң билен бирликде бейлеки затларың барыны хем эчилмезми нәме?! ³³Худайың сайлап-сеченлерини айыпламага ким милт эдер? Хич ким, себәби олары Худайың хут Өзи аkläяр! ³⁴Худайың халкыны ким хөкүм эдип билер? Хич ким, себәби өлүмден дирелен Иса Месих Худайың сагында отуруп, бизиң үчин төвелла эдйәр. ³⁵Биз гөргүдир мушакгатлары чекйәрис, ызарланмалара, ачлыга, мэтәчлиге дучар болярыс, ховпхатара ве өлүм ховпуна сезевар эдилйәрис. Эйсем буларың бары бизи Иса Месихиң сөйгүсинден айрып билерми? Элбетде, ёк! Себәби Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

³⁶«Биз хер гүн Сениң үчин өлдүрилйәрис,
дамагы чалынжак гоюн сайылярыс».

³⁷Йөне биз өзүмизи Сөййән аркалы бу кынчылыкларың барыны еңйәрис. ³⁸⁻³⁹Себәби мен не өлүмиң, не-де яшайшың, не перишделериң, не-де жынларың, не хәзирки, не жележекки ягдайларың, не-де гүйчлериң, не белентлигиң, не-де чуңлугың – ярадылан загларың бириниң-де бизи Реббимиз Иса Месих аркалы аян болан Худайың сөйгүсинден айрып билмезкедигине берк ынанярын.

Худайың сайлап-сечен халкы

¹⁻²Мениң улы гайгым, йүрегимде дынгысыз агырым бар. Мунуң хақыкатдыгына, ялан сөзлемейәндигиме Иса Месихиң адындан гүвә гечйәрин. Сөзлериме Мукаддес Рух аркалы ынсабым-да шаятдыр. ³⁻⁴Хава, мен ганыбир доганларым болан ысрайыл халкының Иса Месихден айра дүшенинден, өзүмиң гаргыша галып, оларың хатырасына Месихден айра дүшмәгеде кайылдырын. Худай олары огуллыга алды, олар Өз шан-шөхратыны аян эдип, олар билен эхт баглашды. Ол Кануны ве ыбадатханадакы хызматы олар ынанды, вадаларыны хем олар берди. ⁵Олар бейик ата-бабаларымызың неслидир. Иса Месих хем ынсан тебигаты боюнча олардан гелип чыкандыр. Бүтин барлыгың Хөкүмдары болан Худая бакы шөхрат болсун! Омын!

⁶Мен Худай Өз вадасында тапылмады диемок. Себәби аслы ысрайыл боланларың бары хақыкы ысрайыл дәлдир. ⁷Ыбрайымың неслинден боланларың-да бары онуң хақыкы перзенди дәлдир. Себәби Мукаддес Язгыларда: «Сениң адың Ысхагың несли аркалы довам эдер» дийип язылгыдыр. ⁸Диймек, Ыбрайымың неслинден боланларың барына Худайың перзенди дийип болмаз. Дине вада гөрә догланлар Ыбрайымың хақыкы несли хасапланяндыр. ⁹Чүнки: «Белленен вагта доланып геленимде, Сараның бир оглы болар» дийлип вада берлипди. ¹⁰Мундан башга-да, Ребеканың экизлери Ысав билен Якубы ятлалы. Оларың

икиси-де бир атадан, ягны атамыз Ыс-
хакдан доглупды. ¹¹⁻¹²Йөне экизлер хе-
низ догулманка, хениз яманлык я яг-
шылык этмәнкә, Худай Ребека «Улусы
кичисине гул болар» дийип айдыпды.
Бу сөзлер сайланып-сечилмәнің ын-
сан ишлерине дәл-де, диңе Чагыра-
на баглыдыгыны мәлим этмек үчин
айдылыпды. ¹³Хава, Мукаддес Яз-
гыларда: «Мен Якубы сайладым, эм-
ма Ысавы рет этдим» дийип язылгы-
дыр. ¹⁴Муңа нәме диели? Эйсем Ху-
дай адалатсызмыдыр? Элбетде, ёк!
¹⁵Себәби Ол Муса: «Мен ислән адамы-
ма мерхемент, ислән адамыма хем ре-
хим-шепагат эдерин» дийип айдыпды.
¹⁶Шонун үчин-де, сайланып-сечилме
адамың ислегине я-да тагалласына
дәл-де, Худайың мерхементине баглы-
дыр. ¹⁷Худай Мукаддес Язгыларда Мү-
сүриң фараонына: «Мен Өз гүйжүми
сенде гөркезип, адымы тутуш дүңйә
жар этмек максады билен сени паты-
ша этдим» дийип айдыпды. ¹⁸Шейле-
ликде, Худай исләнине рехим-шепагат
эйдәр, исләниниң йүрегини гаталдыр.
¹⁹Онда менден: «Эгер шейле бол-
са, онда нәме үчин Худай адамлары
язгаряр? Онун ислегине гаршы чы-
кып билжек бармы?» дийип сорама-
гың мүмкин. ²⁰Хей, адам, Худая геп
гайтарар ялы, сен киммишиң? Хей-
де ясалан зат өзүни ясандан: «Нәме
үчин мени бейле ясадың?» дийип
сорап билерми? ²¹Эйсем күйзегәриң

шол бир тоюндан ислән габыны: би-
рини той-байрамлар үчин, бейлеки-
сини гүнделик ишлер үчин ясамага
хакы ёкмы нәме? ²²Худай Өз гудра-
тыны гөркезмек үчин, хеләкчилиге
доглан адамларың үстүне газабыны
дөкүп билйәр. Йөне Ол Өзүни га-
запландырян адамлара улы сабыр-
такатлык эйдәндир! ²³Худай Өзүниң
өңден шөхрат үчин тайярлап, мерхе-
мет эденлерине Өз шөхратының бай-
лыгыны билдирмек үчин шейле са-
быр-такатлы боляндыр. ²⁴Худайың
шейле мерхемент эденлериниң ве ча-
гыранларының арасында диңе яху-
дылар дәл, эйсем башга миллетлер
хем бардыр. Хава, буларың арасын-
да биз хем бардырыс. ²⁵Худай Хо-
шея пыгамбер аркалы шейле диййәр:

«Мениң халкым болмадыга
„Халкым“ диерин,
сөйгүли болмадыга
„Сөйгүлим“ диерин.

²⁶Олара: „Сиз Мениң халкым
дәлсиниз“ дийлен ерде,
„Сиз дири Худайың
огулларысыңыз“ дийлер».

²⁷Ишая пыгамбер хем Ысрайыл ба-
рада шуны жар этди: «Ысрайыл хал-
кы деңиз якасындакы чәге дей көп
болса-да, диңе бирнәчеси халас бо-
ларлар. ²⁸Чүнки Реб Өз чыкаран хө-
күмини тутуш ер йүзүнде тизара ве
гутарныклы амала ашырар». ^a ²⁹Ишая
хем өңден шулары айдыпды:

^a **9:28** Кәбир голязмаларда 28-нжи аят шейле гөрнүшде геййәр: *Реб Өз чыкаран хө-
күмини тизара ве гутарныклы догрулык билен ерине етирер, чүнки Ол ишини ер йү-
зүнде тиз амала ашырар.*

9:11-12 Гчк 25:23. **9:13** Мал 1:2-3. **9:15** Мср 33:19. **9:17** Мср 9:16.

9:20 Иша 29:16; 45:9. **9:25** Хош 2:23. **9:26** Хош 1:10. **9:27-28** Иша 10:22-23.

9:29 Иша 1:9.

«Эгер Хөкмүрован Реб
зүрятларымызы аман
галдырмадык болсады,
Содом ялы болардык,
Гомора меңзәрдик».

Ысрайылың имансызлыгы

³⁰Бу нәме дийилдиги? Худайың хузурында акланмага ымтылмадык миллетлер иман эдип, акландылар. ³¹Ысрайыл халкы болса Мусаның Кануныны бержай этмек аркалы акланмакчы болды, йөне муны башармады. ³²Нәме үчин? Себәби оларың ымтылышлары имана дәл-де, Кануна даянды. Олар «Бүдреме дашына» бүдредилер. ³³Худай Мукаддес Язгыларда олар бу даш барада айдыпды: «Ине, Мен Сионда бүдреме Дашыны, йыкян Гая гойярын; Оңа бил баглан утандырылмаз».

10-нжы бап

¹Эй, доганлар, ысрайыл халкының халас болмагы мениң көңүл күйсегимдир. Мен бу хакда элмыдама Худая дога-дилег эдйәрин. ²Чүнки Худайың буйрукларыны бержай этмекде оларың дийсең ыхласлыдыгына өзүм дири шаят. Эмма шейле ыхласлы болсалар-да, оларың Худай хакда хакыкы билими ёк. ³Олар Худайың догрулыгына дүшүнмедилер. Шонун үчин-де, Мусаның Кануныны бержай этмек аркалы акланжак болуп, Худайың догрулыгына табын болмадылар. ⁴Иса Месих болса бу Кануның максадыны амала ашырды. Шонун үчин-де, Оңа иман эдйән хер кес Худай тарапындан акланандыр. ⁵Кануна

даянн догрулык барада Муса шейле язяр: «Оны бержай эдйән адам аман галар». ⁶⁻⁷Имана даянн догрулык барада, болса ол шейле диййәр: «„Ол ере ким чыкар?“, (ягны Месихи гөклерден индирмек үчин), „Дүйпсүз чукура ким инер?“, (ягны Месихи дирелтмек үчин) – дийип, өз-өзүнден сорама». ⁸Шейле-де, имандан болан догрулык: «Бу сөз саңа якындыр, ол сениң агзыңда ве йүрегиндедир» диййәр. Бу сөз болса бизиң вагыз эдйән иманымыз хакдакы хабардыр. ⁹Шоңа гөрә-де, эгер сен агзың билен Иса Месихиң Ребдигини ыкрат этсең, Худайың Оны өлүмден дирелденине йүрекден иман этсең, халас боларсың. ¹⁰Чүнки чын йүрекден иман эдйән адам акланар, агзы билен ыкрат эдйән хем халас болар. ¹¹Мукаддес Язгылар хем: «Оңа бил баглан утандырылмаз» диййәндир. ¹²Бу яхудылар-да, бейлеки миллетлере-де дегишлидир. Себәби хеммелериң Реб-би бирдир, Ол Өзүни чагырянларың барына сахыдыр. ¹³Чүнки: «Реб-би чагыран хер бир ынсан халас болар». ¹⁴Йөне адамлар Худая иман этмеселер, Оны нәдип чагырсын? Худай барада эшитмеселер, Оңа нәдип иман этсин? Худай барада вагыз эдилмесе, адамлар Ол барада нәдип эшитсин?! ¹⁵Эгер вагызчылар иберилмесе, нәдип вагыз эдилсин? Вагызчылар барада Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр: «Хош Хабары ыглан эдйәниң гелши не гөзелдир!». ¹⁶Йөне бу хабары хеммелер кабул этмедди. Ишая хем бу барада: «Я Реб, бизиң хабарымыза ким ынанды?» дийип сораяр.

9:33 Иша 8:14; 28:16. **10:5** Лев 18:5. **10:6-7** Кан 9:4; 30:12-13. **10:8** Кан 30:14.
10:11 Иша 28:16. **10:13** Ёвл 2:32. **10:15** Иша 52:7. **10:16** Иша 53:1.

¹⁷Шундукда, иман эшитмекден, хава, Иса Месих хакдакы Хош Хабары эшитмекден дөрөйэндир. ¹⁸Йөне мен шуны сорамакчы: эйсем ысрайыл халкы Хош Хабары эшитмедими? Элбетде, эшитди, себэби Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

«Тутуш ер йүзүне яйрандыр
олаң овазы,
дүйәниң дөрт күнжегине –
олаң сөзлери».

¹⁹Инди шуны хем сорайын: я ысрайыл халкы дүшүнмедимикэ? Элбетде дүшүнди, себэби Худай Муса аркалы олар:

«Мен хем миллет болмадыктар
билен сени габандыраын,
акмак бир халк билен оларың
гахарыны гетирерин»
дийипди. ²⁰Ишая хем:

«Мени агтармаянлар Мени
тапдылар,
Мени сорамаянлара Өзүми
аян этдим»

дийип, Реббиз сөзлерини батыргайлык билен мәлим эдйәр.

²¹Ысрайыл хакда болса Реб: «Мен питнечи ве өздиекли халка гүнузын эллерими узадып отырын» дийип айдяр.

11-нжи бап

Худая садык галанлар

¹Инди шуны сорайын: эйсем Худай Өз халкыны рет эдәйдимикэ? Элбетде, ёк! Мен-де Ыбрайымың неслинден,

бенимин тиресинден болан Ысрайылларың биридин. ²Худай Өзүниң эзелден сайлап-сечен халкыны рет эденек. Я-да Мукаддес Язгыларда Ыляс пыгамбер барада языланлар ядыңызда дөлми? Ол Худая Ысрайыл халкы барада арз эдип, шейле диййәр:

³«Я Реб, ысрайыллар Сениң пыгамберлериңи өлдүрип, гурбанлык сыпаларыңы йыкдылар, еке мен галдым. Олар жаныма каст этмек үчин, инди мени ызарлап йөрлер». ⁴Шонда Худай оңа нәме жогап берди? Худай: «Мен Ысрайылда Багал бутуна сежде этмедик еди мүн адамы Өзүме айрып гойдум» дийди. ⁵Шонуң ялы хәзирки вагтда хем Худая садык галанлар бар. Олар Худайың мерхеметине гөрә сайлананлардыр. ⁶Мерхемете гөрә сайланан болсалар, онда ынсан ишлерине гөрә сайланан дөлдир. Ёгса мерхемет мерхемет болмазды. ^a

⁷Инди нәме? Ысрайыл халкы догрулыга ымтылса-да, оңа етип билмедди. Оңа диңе сайланып-сечиленлер етди, галанлары болса өз доң йүреклериниң ыгтыярына табшырылды.

⁸Мукаддес Язгыларда олар барада шейле язылгыдыр:

«Худай олары агыр ука
батырды,
олара гөрийән гөз,
эшидйән гулак бермедди».

⁹Давут хем олар барада шейле диййәр:

«Олара өз сачагы гапан ве дузак
болсун,

^a **11:6** Кәбир голязмаларда *Эгер ынсан ишлерине гөрә сайланан болсадылар, онда бу эйям мерхемет-де дөлдир, ёгса иш эйям иш болмазды* диен жүмле хем бар.

10:18 Зеб 18:5. **10:19** Кан 32:21. **10:20-21** Иша 65:1-2. **11:3** 1Пат 19:10.

11:4 1Пат 19:18. **11:8** Кан 29:4; Иша 29:10. **11:9-10** Зеб 68:23-24.

бүдреме дашы ве алжак
жезасы болсун.

¹⁰ Гой, гөзлери гаранкырасын,
гөрүп билмесин,
биллери өмүрлик бүкүлип
галсын».

Сапылан балдактар

¹¹ Онда шейле сораг йүзе чыкяр: эй-сем яхудылар гайдып галмаз ялы йыкылайдылармыка? Элбетде, ёк! Хава, олар Иса Месихи рет этдилер, йөне оларың бу гүнәси бейлеки миллетлериң халас эдилмегине себәп болды. Бейлеки миллетлериң халас эдилмеги болса яхудыларың габанжаңлыгыны оярмалыды. ¹² Хава, яхудыларың бу гүнәси бүтин дүйнениң ялканмагына себәп болды. Оларың бу гүнәси башга миллетлер үчин бәхбитли болды. Эгер оларың гүнәси шейле ялканышы гетирен болса, онда тутуш Ысрайыл Худая долананда, бу ялканыш гөр бак нәхили болар!

¹³ Инди болса сизе, ягны яхуды дөлере йүзленйәрин. Худай мени ресуллыга белләп, сизе Хош Хабары вагыз этмәге иберди. Мен муңа дийсең буйсанярын. ¹⁴ Шунуң билен бирликде сиз аркалы өз илдешлеримиң габанжаңлыгыны оярып, олардан кәбириниң халас болмагына ярдам эдерин диен умыдым бар. ¹⁵ Хава, Худай ысрайыл халкыны рет этди. Онуң шейле этмеги бейлеки миллетлериң хем Худай билен ярашмагына мүмкинчилик берди. Эгер Худайың рет этмеси бейлеки халклара шейле ялканыш гетирен болса, онда Онуң ысрайыл халкыны гайтадан кабул этмеги нәмә етирер? Өлүмден яшайша етирер! ¹⁶ Себәби Худая хөдүр эдилен чөрек мукадес болса, шол хамырдан биширилен

бейлеки чөреклер хем мукадесдир, эгер багың көки мукадес болса, онуң шахалары хем мукадесдир.

¹⁷ Хава, багың кәбир шахалары дөвлүп, ябаны зейтуның шахасы болан сиз оңа сапылдыңыз. Сиз идедилип етишдирилен зейтуның көкүниң ширесине шәрик болдуңыз. ¹⁸ Шоңа гөрә-де, онуң дөвлен шахаларының өңүнде магтанмаң, себәби сиз көки дөл-де, көк сизи сакляндыр. ¹⁹ Онда-да сизин: «Шахалар бизиң сапылмагымыз үчин дөвүлди» диймегиңиз мүмкин. ²⁰ Сиз мамла, йөне олар имансызлыгы зерарлы дөвүлди. Сиз болса иман аркалы дурсуңыз. Шоңа гөрә, гопбамсырамаң-да, гайтам горкун. ²¹ Себәби Худай багың өз шахаларыны гайгырмадык болса, онда сизи, ягны сапылан ябаны шахалары аслада гайгырмаз. ²² Худайың мәхрибанлыгы ве берклиги барада ойланың. Ол йыкыланлар үчин беркдир, сизиң үчин болса мәхремдир. Эгер сиз Онуң мәхрибанлыгына бил багласаңыз, Ол хем сизе мәхрем болар. Эгер бил багламасаңыз, сиз хем кесилип ташланарсыңыз. ²³ Йөне ёлдан чыканлар хем имансызлыкларындан эл гөтерселер, тәзеден сапыларлар. Себәби Худай олары бага сапмагы башаряндыр. ²⁴ Эгер сиз ябаны зейтун агажындан кесилип, өз тебигы хәсиетлериңизе гарамаздан, идедилип етишдирилен зейтуна сапылан болсаңыз, онда аслы бу багдан болан шахалар өз зейтунына хас аңсат сапылар!

Тутуш Ысрайыл халас эдилер

²⁵ Эй, доганлар, сиз текепбирлиге йүз урмаз ялы, шу сырдан хабарлы болмагыңызы ислейәрин. Худай башга миллетлерден сайланларының

барыны халас эдйәнчә, кәбир ысрайылларын йүреги юмшамаз. ²⁶⁻²⁷Чүнки тутуш ысрайыл халкы хут шейле халас эдилер. Мукаддес Язгыларда хем шейле язылгыдыр:

«Мен Якуп неслинин
гүнәлерини багышланымда,
олар билен эдйән әхтим, ине,
шудур:
Сиондан Халасгәр гелер,
Ол Якуп неслинден
худайсызлыгы айрар».

²⁸Ысрайыл халкы Хош Хабары кабул этмән, Худая душман болды. Бу болса башга миллетлер, ягны сизин үчин бәхбитли болды. Йөне ысрайыл халкы шонда-да Худайың сайлап-сечен халкыдыр. Худай олары ата-бабаларының хакы үчин сөййәндир. ²⁹Чүнки Худай берен пешгешлерини ызына алмаяр, Өз чакылыгыны ятырмаяр. ³⁰Сиз хем бирвагтлар Худая табын дәлдиниз. Эмма ысрайылларын битабынлыгы аркалы Худайың сизе мерхемерт эдиши ялы, ³¹олар-да сизе эдилен мерхемерте етжек болуп, Худая табын болмаярлар. ³²Чүнки Худай хемелере мерхемерт этмек үчин, хемелери битабынлыгын туссагы этди.

³³Худайың байлыгы, даналыгы ве билими уммасыздыр! Онуң хөкүмлерини ким дүшүндирип билер? Онуң әлларына ким акыл етирип билер?

³⁴«Реббе ким акыл етирди?

Ким Оңа маслахат берип билди?

³⁵Худай бергили болар ялы, ким Оңа зат берди?»

³⁶Хич ким! Чүнки бүгин барлык Худайдан болуп, Ол аркалы ве Онуң үчиндир!

Оңа бакы шан-шөхрат болсун!
Омын!

12-нжи бап

Худай үчин яшамак

¹Шоңа гөрә-де, эй, доганлар, Худайың мерхемертинин хатырасы үчин сизе ялбарярын: өзүңизи Онуң халажак дири ве мукаддес гурбанлыгы хөкүмүнде хөдүрлән. Шейтсеңиз, Худайың хузурында мынасып тәрде хызмат этдигиңиз болар. ²Бу дүнийәнің йөрелгелерине уйгунлашжак болмаң. Терсине, пикирлериниңиз тәзеләп, өзгерин. Шейтсеңиз, Худайың ислегинә дүшүнмеги, ягны Оны нәмәнің хошал эдйәндигини, нәмәнің оңат ве кәмилдигини билмеги башарарсыңыз.

³Өзүме берлен мерхемертден пейдаланып, сизин хеммәңизе шулары диййәрин: өзүңизе ёкары баха бермән. Терсине, Худайың хер киме берен иманына гөрә өзүңиз бабатда сагдын дүшүнжели болун. ⁴Беденимизи мысал хөкүмүнде алалын: ол бир болса-да, агзалары көпдүр, херсиниң-де өз хызматы бардыр. ⁵Биз бабатда хем шейле: көп болсак-да, Месих аркалы бир бедендирис, онуң агзалары хөкүмүнде бири-биримизе баглыдырыс. ⁶Бизе берлен мерхемерте гөрә, хер биримизин дүрли рухы пешгешлеримиз бардыр. Шонуң үчин-де, ким пыгамберлик пешгешини алан болса, гой, өзүне берлен имана гөрә пыгамберлик этсин. ⁷Әгер хызмат болса, гой, хызмат этсин; өвредижи болса, гой, өвретсин. ⁸Әгер несихатчы болса, несихат берсин; мәтәчлере хайыр-сахават эдижи болса, муны

сахылык билен этсин. Эгер башту-танлык берлен болса, муны ыхлас билен ерине етирсин, рехим-шепагат этмеклик берлен болса, муны гөвүн-жеңлик билен этсин.

Доганлык сөйгүсү

⁹Сөйгиңиз икийүзли болмасын. Яманлыгы йигренип, ягшылыга япышың. ¹⁰Бири-бириңизи доганлык сөйгүсү билен түйс йүректен сөйүң. Бири-бириңизи хорматлап, башгалары өзүңизден ёкары тутуң. ¹¹Ыхласыңыз говшамасын, Мукаддес Рухуң берйән хыжувы билен Реббе хызмат эдиң. ¹²Умыдыңызың бардыгына бегениң, мушакгатлара чыдамлы болуң, дога-дилегде эржел болуң. ¹³Имандакы доганларыңыз мэтэчлик чексе, олара көмөк бериң, мыхмансөөр болуң. ¹⁴Өзүңизе азар берйәнлере гаргамаң, терсине, олар үчин ягшылык дилөң. ¹⁵Шатланыяларың шатлыгына шатланың, агляяяларың агысына аглаң. ¹⁶Бири-бириңиз билен оңшуклы болуң. Текепбир болмаң, сада адамлар билен дост болуң, өзүңизи бейлекилерден акыллы саймаң. ¹⁷Яманлыга яманлык этмәң, терсине, хеммелере ягшылык этмәге ымтылың. ¹⁸Оңардыгыңыздан хеммелер билен парахат яшажак болуң. ¹⁹Эй, эзизлерим, өзүңиз ар алжак болмаң, муны Худая табшырың. Себәби Реб: «Өч Мениңкидир, жезаландыржак Мендириң» диййөр. ²⁰Гайтам Мукаддес Язгыларда языланлары бержай эдиң: «Душманың ач болса, оңа нан бер, сувсан болса, сув бер. Шонда оңуң башына көз горясың».

²¹Яманлык сенден үстүн гелмесин, терсине, ягшылык эдип, яманлыктан үстүн бол.

13-нжи бап

Хәкимие те табынлык

¹Хер бир ынсан өз үстүнден хөкүм сүрйән хәкимие те табын болсун, себәби Худай тарапындан болмадык хәкимие т ёкдур. Хөкүм сүрйән хәкимие тлер Худай тарапындан белленендир. ²Шоңа гөрә, хәкимие те гаршы чыкян хер кес Худая гаршы чыкып, жеза дучар болар. ³Ягшы иш эдйәнлер хәкимие т ёлбашчыларындан горкмаярлар. Олардан яман иш эдйәнлер горкяндырлар. Хәкимие тден горкман яшасың гелйәрми? Ягшы ишлери эт, шонда хәкимие те ни тарыплар. ⁴Себәби хәкимие т ёлбашчысы сениң ягшылыгың үчин Худайың хызматкәридир. Яман иш эдйән болсаң, хәкимие т ёлбашчысындан горк, себәби ол гылыжы йөне ере гөтерйән дәлдир. Ол Худайың хызматкәридир, яман иш эдени жезаландырып, Худайың газабыны оңуң үстүнден индерйәндир. ⁵Шоңа гөрә, диңе жеза дучар болмак горкусындан дәл, эйсем ынсабыңызы пәк сакламак үчин хәкимие те табын болмалыдыр. ⁶Сиз салгытлары хем шу себәбе гөрә төлейәнсиңиз. Себәби хәкимие т ёлбашчылары өз борчларыны бержай этмек билен, Худая хызмат эдйәндирлер. ⁷Шоңа гөрә-де, хер кесе берилмелисини: салгыт болса – салгыды, гүмрүк болса – гүмрүги, горкы болса – горкыны, хормат болса – хорматы бериң.

Бири-бириңизи сөйүң

⁸Бири-бириңизе сөйгүден башга бергиңиз болмасын, себэби якыныны сөййөн адам Мусаның Кануныны бержай эйдэндир. ⁹Чүнки «Зына этме, адам өлдүрме, огурлык этме^а, башганың задына гөз дикме» диен ве башга буйрукларың бары «Якыныңы өзүңи сөйшүң ялы сөй» диен буйрукда жемленендир. ¹⁰Якыныны сөййөн адам оңа яманлык эйдөн дөлдир. Шейдип, башгалары сөййөн адам Мусаның Кануныны бержай эйдэндир.

¹¹Шонун үчин-де, бири-бириңизи сөйүп яшаң, хэзир замананың нэхилидигини билйәнсиңиз. Укудан оянамалы сагадымыз гелип етди, себэби бизиң халас болмалы пурсадымыз Иса Месихе иман эден вагтымыздакыдан хас голайландыр. ¹²Гиже гечип, гүндиз голайлады. Шоңа гөрө түмлүгүң ишлерини гойболсун эдип, нуруң ярагларыны дакыналың. ¹³Кейпи-сапалык, серхошлык, зынахорлык, азгынлык, гөриплик, даваженжел этмән, гүндизе ярашян тәрде эдепли яшалың. ¹⁴Ынсан хөвөслериңизи нэдип канагатландыракам дийип ойланмаң-да, гайтам, Реббимиз Иса Месихе беслениң.

14-нжи бап**Доганыңы язгарма**

¹Иманы говшагы онун гарайышлары барада жеделлешмезден кабул эдиң. ²Мысал үчин, кэбирлериң иманы хемме зады иймэге ыгтыяр этсе,

кэбирлериңки дине гөк өнүмлери иймэге ыгтыяр эйдэндир. ³Ислендик тагамы ийип билйән иманлы иймэйән иманла эсгермезлик этмесин; иймэйән-де хемме зады иййэни язгармасын, себэби Худай оны кабул эдендир. ⁴Башга бириниң хызматкэрини язгарар ялы сен киммишиң?! Хызматкэриң өзүне буйруланлары бержай эдип-этмэндигини дине онун хожайыны кесгитлейэндир. Йөне хызматкэр өзүне буйруланлары бержай эдип билер, себэби онун хожайыны Ребдир, Ол хызматкэрини кувватландырмагы башаряндыр.

⁵Кэбир адамлар бир гүни бейлеки гүнлерден хас важып сайяндыр, кэбирлери болса хемме гүнлери дең гөрийэндир. Гой, мундан бейлэгем хер ким өз ынанжына гөрө пикир эдиберсин. ⁶Ким хайсыдыр бир гүни важып сайян болса, муны Реб үчин сайяндыр. Ким хемме зады иййән болса, Реб үчин иййэндир, себэби ол иййән затлары үчин Худая шүкүр эйдэндир. Ким кэбир затлары иймэйән болса, Реббидиң хатырасы үчин иймән, Худая шүкүр эйдэндир. ⁷Хич биримиз өзүмиз үчин яшаян дөлдирис, хич биримиз өзүмиз үчин өлйән дөлдирис. ⁸Яшаян болсак, Реб үчин яшаяндырыс, өлйән болсак, Реб үчин өлйэндирис. Шоңа гөрө, яшасак-да, өлсек-де, Реббе дегишлидирис. ⁹Себэби Иса Месих өлүлериң-де, дирилериң-де Реббиди болмак үчин өлүп, дирелди. ¹⁰Онда нэме үчин кэбирлериңиз өз доганыңызы язгарарсыңыз? Нэме үчин кэбирлериңиз өз доганыңыза эсгермезлик эйдэрсиниз?

^а 13:9 Кэбир голязмаларда ялан шаятлык этме диен жүмле хем бар.

Бизин барымыз Худайын ^а хөкүм күрсүсиниң өңүнде дурмалы дөлми нәме?

¹¹Чүнки Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

«Реб: „Өз барлыгымдан ант ичйәрин,
хер кес өнүмде дыз эпер,
хер бир дил Мени алкышлар“^с
диййәр».

¹²Хава, хер биримиз Худайың өңүнде өзүмиз үчин жогап берерис. ¹³Шоңа гөрә-де, бири-биримизи язгармалың. Гайтам, доганымызың бүдрәп, йыкылмагына себәп болайжак херекетлерден сакланмагың пикирини эделиң.

¹⁴Мен хич бир задың өз-өзүнден харам дөлдигини билйәрин, Реббим Иса Месих хем мени бу бабатда ынандыряр. Йөне ким хайсыдыр бир зады харам сайян болса, онуң үчин харамдыр. ¹⁵Эгер сен доганыңы ынжыдайжак зады иййән болсаң, онда оны сөймедигиңдир. Иййән тагамың зерарлы өз доганыңың иманыны вейран этме, Иса Месих онуң угрунда өлди ахырын. ¹⁶Шейлеликте, ягшы сайян затларыңыз эрбет гүррүнлериң дөремегине себәп болмасын. ¹⁷Чүнки Худайың Шалыгы иймек-ичмек дөл-де, Мукаддес Рухуң пешгеш берйән догрулыгы, паряхатлыгы ве шатлыгыдыр. ¹⁸Ким Иса Месихе шейле хызмат эдйән болса, Худайы хошнут эдип, адамларың хорматына мынасыпдыр. ¹⁹Шонуң үчин-де, паряхатлыга, бири-биримизи иманда

гүйчлендирмәге ярдам этжек ишлери этмәге дыржашалың. ²⁰Хайсыдыр бир тагам зерарлы Худайың ишини вейран этмәлиң. Хемме зат тәмиздир, йөне доганының иманда бүдремегине себәп болян зады иййән адам нәдогры эдйәндир. ²¹Эт иймек, шерап ичмек я-да хайсыдыр башга бир зат доганының бүдремегине себәп болсан болса, олары этмезлик ягшыдыр. ²²Ийип-ичмеклик барадакы ынанчларыңы диңе өзүң ве Худай билсин.

Өз ынанжына гөрә херекет эдип, өз-өзүни язгармаян адам багтлыдыр. ²³Ийип-де, өз иййәни барада шүбхеленйән адам эййәм хөкүм эдилендир, себәби ол өз иманына гөрә херекет эдйән дөлдир. Имана гөрә эдилмедик зат гүнәдир. ^б

15-нжи бап

Ылалашыклы болуң

¹Биз, иманы гүйчлүлер, диңе өз гөвнүмизден туржак болмалы дөл-де, гайтам, иманы говшакларың эжизликлерине гечиримли болмалыдырыс. ²Бизиң хер биримиз өз якынының иманыны гүйчлендиржек затларың пикирини эдип, онуң гөвнүнден турмалыдырыс. ³Себәби «Саңа дил етирйәнлериң гепи башыма инди» дийип язылышы ялы, хатда Иса Месих хем Өз гөвнүнден туржак болан дөлдир. ⁴Мукаддес Язгыларда языланларың бары бизе таглым өвретмек

^а 14:10 *Худайың* – кәбир голязмаларда *Месихиң*.

^б 14:23 Кәбир голязмаларың шу бабында 24-нжи аятдан 26-нжы аяда ченли хем бар. Бейлеки голязмаларда олар 16-нжы бап 25-нжи аятдан 27-нжи аятлара ченли душ гелйәр.

үчин языландыр. Биз Мукаддес Язгылар аркалы сабыр-такатлы болмагы өврөйәрис, оларың берйән теселлиси аркалы умытлыдырыс. ⁵⁻⁶Иса Месихе эерип, Онуң Атасы болан Худайымызы бир йүрекден ве бирагыздан шөхратландырып билериңиз ялы, гой, сабырлылыгың ве теселлиниң гөзбашы болан Худай сизе агзыбирлик берсин. ⁷Шоңа гөрә-де, Худайы шөхратландырмак үчин, Иса Месих сизи нәхили кабул эден болса, сиз-де бири-бириңиз шонуң ялы кабул эдиң. ⁸Чүнки Иса Месих Худайың садыклыгыны аян эдип, ата-бабалара берлен ваданың бержай болмагы үчин яхудыларың хызматкәри болды. ⁹Хава, Иса Месих муны яхуды дәллериң хем Худайы Онуң мерхементи үчин шөхратландырыслар дийип этди. Чүнки Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

«Мунуң үчин миллетлер арасында Сени алкышларың, мен Сениң адыңа нагма айдарың».

¹⁰ «Онуң халкы билен шатланың, эй, халклар!» дийип хем язылгыдыр.

¹¹ «Ребби шөхратландырың, әхли миллетлер!

Оңа алкыш айдың, эй, әхли халклар!» дийип хем язылгыдыр.

¹²Ишай пыгамберің китабында хем шейле язылгыдыр:

«Йышайың Көки пейда болар, Ол халклара Хөкүмдар болар, миллетлер Оңа умыт баглар».

¹³Мукаддес Рухуң гүйжи билен умыдыңың артмагы үчин, умыдың

гөзбашы болан Худай иманыңыз аркалы, гой, сизи шатлыкдан ве паракатлыкдан пүрепүр этсин.

Павлус өз ресуллыгы барада айдяр

¹⁴Эй, доганларым! Мен сизиң ягшылыкдан долудыгыңыз, хемме зады билйәндиғиңизе, бири-бириңизе өвүт бермеги башаряндыгыңыз берк ынанярын. ¹⁵Йөне шонда-да, сизе кәбир затлары ятлатмак үчин, шу хатымың кә ерини батыргайлык билен яздым. Чүнки Худай маңа мерхемент эдип, ¹⁶мени Иса Месихиң хызматкәри хөкүмүнде башга миллетлериң арасына иберди. Мен олара Хош Хабары вагыз эдип, өз руханылык боржумы бержай эдйәрин. Шейдип, бу миллетлер Мукаддес Рух аркалы Худайың мукаддес халкы ве Онуң халаян садакасы болар. ¹⁷Шоңа гөрә, буйсанайсам-да, диңе Иса Месих аркалы Худая хызмат эдйәндигиме буйсанарын. ¹⁸Хава, муны батыргайлык билен дийәрин, себәби башга миллетлериң Худая табын болмагы үчин, Иса Месихиң өзүм аркалы эден ишлери барада айдяндырың. Ол муны сөзде ве иште, ¹⁹аламатлар, мугжызалар ве Мукаддес Рухуң гүйжи аркалы амал этди. Шейлеликде, мен Иерусалимден Иллирия велятына ченли айланып, Иса Месих барадакы Хош Хабары долы яйратдым. ²⁰Мениң гөвүн арзувым башга бириниң тутан бинядының үстүнде гурман, Месихиң ады хениз эшидилмедик ерлерде Хош Хабары вагыз этмедир. ²¹Чүнки Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

15:9 Зеб 17:50. **15:10** Кан 32:43. **15:11** Зеб 116:1. **15:12** Иша 11:10.
15:21 Иша 52:15.

«Ондан хабарсыз боланлар Оны гөрөрлер,

Ол хакда эшитмедиклер инди дүшүнөрлер».

²²Энчеме гезек сынанышандыгы-ма гарамаздан, хут шу хызматым себәпли сизиң яныңызга көпден бәри барып-да билмедим.

Павлус Риме гиммәге ниетленйәр

²³Инди болса бу себитлердәки иши-ми тамамладым. Мен көп йыллардан бәри сизе бармагы арзув эдендигим үчин, ²⁴Испания баряркам яныңызга совлуп гечерин. Аз салымлык болса-да, сизиң билен дидарлашанымдан соң, ёл шайымы тутуп, мени ёла саларсыңыз диен умыдым бар. ²⁵Хәзир болса Худайың халкына хызмат этмек үчин Иерусалиме барярын, ²⁶себәби Македониядакы ве Ахаядакы йыгнаклар Иерусалимдәки йыгнагың мэтәчлерине мадды көмегини ибермеги макул гөрдүләр. ²⁷Хава, олар муны гөвүнҗенлик билен этдиләр, аслында олар шейле-де этмелидиләр. Чүнки яхуды иманлылар башга халклар билен өз рухы паталарыны пайлашдылар. Шоңа гөрә-де, башга халклар хем өз гезегинде олар мадды мэтәчликлеринде көмек бермәге борчлудырлар. ²⁸Мен оларың мадды көмегини Иерусалиме етирип, бу иши битиренимден соң, сизиң үстүңиз билен Испания уграмакчы. ²⁹Сизиң яныңызга баранымда болса, билеликте гечирҗек вагтымызы Иса Месихиң болдан-бол ялкажақдыгына ынаярын.

³⁰Эй, доганлар, Реббимиз Иса Месихиң ве Мукаддес Рухуң сөйгүсиниң хатырасына ялбарярын: мениң үчин Худая дога-дилег этмек билен, мениң

гөрешиме гошулың. ³¹Хава, Яхудыядакы имансызларың маңа зыян етирмезлиги үчин, Худайың шол ердәки халкы тарапындан Иерусалимдәки хызматымың кабул әдилмеги үчин Худая дога-дилег әдиң. ³²Онсоң, Худай ёл берсе, яныңызга шатлык билен барып, сизиң билен бираз дынч аларын. ³³Парахатлык Худайы, гой, сизиң барыңызга яр болсун! Омын!

16-нҗы бап

Соңкы саламлар

¹Кенхреядакы йыгнагың хызматчысы аял доганымыз Фибини сизе табшырырын. ²Оны Реббимизиң хақы үчин, иманлыларга гелишйән тәрде мыхман алың, әхли мэтәчликлеринде көмек бериң. Чүнки ол көплере, шол санда маңа-да энчеме гезек көмек әтди.

³Иса Месихе хызмат әдйән ишдешлерим Приска^а ве Акила салам айдың. ⁴Олар мениң үчин өз жанларыны ховп астына салдылар; олар дине мен дәл, башга миллетлерден болан йыгнаклар хем миннетдардырлар. ⁵Оларың өйүнде йыгнанян йыгнага-да салам айдың. Эзиз достум Эпенете хем салам айдың; ол Азия велятындакыларың арасында илкинҗи болуп Иса Месихе иман әтди. ⁶Сизиң үчин арман-ядаман зәхмет чекен Мерьеме салам айдың. ⁷Мениң билен туссаглыкда болан тиредешлерим Андроник билен Юния салам айдың. Олар ресулларың арасында ат-абрай газанып, Месихе менден оң иман эдипдиләр. ⁸Реб аркалы эзиз достум болан Омплията салам айдың. ⁹Иса Месихе хызмат әдйән ишдешлерим Урбана, эзиз достум Ыстаха салам айдың.

^а 16:3 *Приска* – бу Прискилланың бейлеки ады.

¹⁰Месихиң садык шәгирди Апелә салам айдың. Аристовулың өйчерсине хем салам айдың.

¹¹Тиредешим Хиродиюна салам айдың. Наркусың ичерсинден Реббе иман эдйәнлере салам айдың. ¹²Реб үчин арман-ядаман зәхмет чекйән аял доганларымыз Труфайына ве Труфоса салам айдың. Реб үчин көп зәхмет чекйән эзиз аял доганымыз Персе хем салам айдың. ¹³Реб тарапындан сайланып-сечилен имандакы доганым Руфуса ве онуң энесине салам айдың. Руфусың энеси маңа-да хут өз оглы ялы гараяр. ¹⁴Асинкрите, Флегона, Хермесе, Патроба, Хермә ве оларың янындакы доганлара салам айдың. ¹⁵Филолога, Юлия, Олимпа, Нерее, онуң аял доганына ве оларың янындакы Худай халкының барына салам айдың. ¹⁶Бир-бириңизи мәхирли огшап саламлашың. Иса Месихе дегишли болан йыгнакларың бары сизе салам иберйәр.

¹⁷Эй, доганлар, сизе өвредилен таглымата гаршы чыкып, аранызда агзалалыклары дөрөдйәнлерден, иманыңыза бөвет болянлардан эгә болуң дийип ялбарярын. Шейле адамлардан гача дуруң. ¹⁸Чүнки олар Реббимиз Иса Месихе дәл-де, өз гара гарынларына хызмат эдйәндирлер. Олар сүйжи сөзлер ве яранжаңлык билен гепләп, сада адамлары алдава саяландырлар.

¹⁹Сизиң табынлыгыңыз хеммелере мәлимдир. Мен сизиң шейледигиңизе бичак бегенйәрин, йөне сизиң ягшыны ямандан айдың сайгарар ялы пайхаслы болмагыңызы, яманлыга янашмазлыгыңызы ислейәрин. ²⁰Парахатлыгың гөзбашы болан Худай болса тиз вагтда шейтаны аякларыңызың астында мынжырадар. Гой, Реббимиз Иса Месихиң мерхемети сизе яр болсун! ²¹Ишдешим Тимотеос, тиредешим Лукий, Ясон ве Сосипатер дагы сизе салам ёллаярлар. ²²Бу хаты кагыза язып отуран мен Тертий Реббе иман эдйән доганыңыз хөкмүнде сизе салам ёллаярын.

²³Мен Павлусы мыхман алып, йыгнаклары өз өйүнде гечирмәге мүмкинчилик дөрөден Гаюс сизе салам ёллаяр. Шәхериң газначысы Эраст ве доганымыз Куварт сизе салам ёллаяр. ^a ²⁵Мениң вагыз эдйән Хош Хабарыма, ягны Иса Месих барадакы таглымата ынанан сизи иманда беркитмеги башарян Худая шан-шөхрат болсун! Бу Хош Хабар энчеме асырларың довамында яшырын сакланып, инди аян эдилен бир сырдыр. ²⁶Хава, бу Хош Хабар аян болды. Ол әхли миллетлерин бакы Худайың әмрине гөрә Оңа табын болмагы үчин пыгамберлерин язгылары аркалы аян эдилди. ²⁷Дана ве еке-тәк Худая Иса Месих аркалы бакы шан-шөхрат болсун! Омын! ^b

^a **16:23** Кәбир голязмаларда 24-нжи аят душ гелйәр: *Реббимиз Иса Месихиң мерхемети сизиң әхлиңизе яр болсун! Омын!*

^b **16:27** 25 – 27-нжи аятлар кәбир голязмаларда ёк. Олар бейлеки голязмаларда 14-нжи бап 23-нжи аятдан соң гелйәр.